

RAHANDUSMINISTEERIUM

Üldplaneeringute koostamise seisust ja koostöö väljakutsetest

Tuuli Veersalu

REHO üldplaneeringute nõunik

3. ja 4. juunil 2019.a.

**Uue PlanSi ajal algatatud kogu haldusterritooriumit
hõlmavate üldplaneeringute koostamise seis**
03.06.2019

Mõtteline verstapost: ÜP lähteseisukohtadele, KSH VTK-le on RaM ettepanekud antud, konsultatsiooni hange on läbitud ja ÜP koostamine käib konsultandi abiga või oma jõududega
27 omavalitsuses

Maakond	KOV-e kokku	Uue PlanSi ajal algatatud terve territooriumi ÜP-d koostavate KOV-ide arv	KOV-ide arv, kes koostavad ÜP ise	KOV-ide arv, kes toetuvad konsultandile	KOV-ide arv, kes on jõudnud mõttelise versatapostini (03.06.19)
Harjumaa	16	10	-	10	8
Hiiumaa	1	1		1	-
Ida-Virumaa	8	5	-	5	1
Jõgevamaa	3	3	-	3	1
Järvamaa	3	3	1	2	1
Läänemaa	3	2	-	2	1
Lääne-Virumaa	8	6	-	6	3
Põlvamaa	3	3	1	2	3
Pärnumaa	7	6	-	6	-
Raplamaa	4	4	-	4	-
Saaremaa	3	2	1 (tinglikult 2)	1	1
Tartumaa	8	6	1	5	3
Valgamaa	3	3	1	2	2
Viljandimaa	4	3	1	2	2
Võrumaa	5	4	- (tinglikult 1)	4	1

Üldplaneeringu roll

- 01.07.2015 jõustunud PlanS-ga kaasneb võrreldes varasemaga **üldplaneeringu oluliselt suurem roll, sh projekteerimistingimuste väljastamise alusena** – eeldab tähelepanelikumat läbimõtlemist
- Üldplaneeringu **muutmine DP-ga on erand** ja peab olema väga põhjendatud
- Üldplaneering kui kohaliku elu **strateegiline juhtimisvahend** – **konkurentsieeliste loomine**
- **Üldplaneeringus kavandatu koos arengukavaga on alus meetmetest raha taotlemisel ja saamisel**

Üldplaneeringu roll

- **Üldplaneering on eelkõige omavalitsuse jaoks** ja omavalitsuse tööriist. Üldplaneeringuga lahendatavate ülesannete otsustamisel **lähtutakse kohaliku omavalitsuse üksuse ruumilistest vajadustest ja planeeringu eesmärgist**
- **Üldplaneeringu mõte on leida tasakaal** erinevate vajaduste, soovide, nõuete ja võimaluste vahel
- **Üldplaneering** ei lahenda (ei saa lahendada) ka omavalitsuse enda kõiki probleeme – **ei ole võluvits**

Üldplaneeringu tugipostid

- Eesti 2030+
- Maakonnaplaneering
- Suunised kahanevate piirkondade säästlikuks ruumiliseks planeerimiseks; Eesti väikeasulate uuring
- Planeerimise põhimõtete rakendamine (PlanS ptk 2)
- „Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks“ ehk NÕUSTIK
- Üldplaneeringus asjakohaste mõjude hindamine
- **Koostöö**

Koostöö üldplaneeringu koostamisel (PlanS § 76)

- Koostöötegitajad on valitsusasutused, piirnevad KOV-d
- Koostöö lõpeb kooskõlastusega, ehk **kooskõlastus saavutatakse kahe osapoole koostöö tulemusena**
- **Kooskõlastamata jätmine peab põhinema vastuolul õigusaktiga**, (sellisel juhul) on planeeringu koostamise korraldajale siduv
- Koostöötegitajal on õigus esitada lisaks ka arvamusi - peab olema eristatav kooskõlastusest

Koostöö üldplaneeringu koostamisel

- VV 17.12.2015 määrus nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“
 - Põhjendatud juhul tuleb teha koostööd ja kooskõlastada ka määruses nimetamata juhtudel ja asutustega, kelle valitsemisalasse või tegevusvaldkonda küsimus kuulub
 - Koostöötegitajate nimekiri pole lõplik
 - Kooskõlastuskirjades välja toodud erinevad maakasutus- või ehitustingimused peavad sisalduma planeeringus

Vt RK 17.10.2007 3-3-1-39-07

Ministeerium, riigiamet, seotud asutus	Ministeeriumi valitsemisala
Justiitsministeerium	Valvab maavalitsuste asemel omavalitsuste haldusaktide (millel on avalik-õiguslik ja regulatiivne iseloom ning välismõju) õiguspärasuse üle. Järelevalve eesmärk on tuvastada, kas haldusakt on õiguspärane ega riku avalikku huvi.
Kaitseministeerium , Kaitseressursside amet , Kaitseliit , Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus	Muuhulgas riigikaitse korraldamine ja seoses sellega ettepanekute tegemine riigikaitsepoliitika kujundamiseks, riigikaitse elluviimine. <u>Kaitseinvesteeringute osakond</u> suunab ja koordineerib ministeeriumi valitsemisalas muuhulgas ruumilise planeerimise ja keskkonnakaitsega seotud tegevusi.
Keskkonnaministeerium , Keskkonnaamet , Maa-amet , Riigimetsa Majandamise Keskus , SA Erametsakeskus , Keskkonnaagentuur , Keskkonnainspeksioon	Muuhulgas riigi keskkonna- ja looduskaitse korraldamine, maaga ja ruumiandmekogudega seotud ülesannete täitmine, loodusvarade kasutamise, kaitse, taastootmise ja arvestamise korraldamine, kiirguskaitse tagamine, kliimamuutuse vähendamisega seotud ülesannete täitmine, keskkonnajärelevalve, maakatastri pidamine. <u>Riigivaraosakond kujundab ministeeriumi seisukohti planeerimismenetlustes</u> , vt https://planeerimine.ee/koolitused-leht/koolitusmaterjalid2019/
Kultuuriministeerium , Muinsuskaitseamet	Muuhulgas riigi muinsuskaitsetöö korraldamine. Korraldab muinsuskaitset vastavalt muinsuskaitseadusele. Kultuuriväärtuste osakond koordineerib muinsuskaitse tegevusi ning teeb ettepanekuid valdkonna arengu tagamise kohta ja valmistab ette vastavate õigusaktide eelnõud, et luua tingimused kultuuripärandi hoidmiseks ja väärtustamiseks.
Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium , Lennuamet , Maanteeamet , Tarbijakaitse ja tehnilise järelevalve amet , Veeteede amet , Riigi infosüsteemi amet	Muuhulgas riigi majanduspoliitika ja majanduse arengukavade väljatöötamine ning elluviimine tööstuse, kaubanduse, energeetika, elamumajanduse, ehituse, transpordi (sealhulgas transpordi infrastruktuur, veondus, transiit, logistika ja ühistransport), liikluskorralduse (sealhulgas liiklus raudteel, maanteedel ja tänavatel, vee- ja õhuteedel), liiklusohutuse suurendamise ja liiklusvahendite keskkonnakahjulikkuse vähendamise valdkonnas.
Maaeluministeerium , Põllumajandusamet , Põllumajanduse registre ja informatsiooni amet , Veterinaar- ja toiduamet , Põllumajandusuuringute Keskus	Muuhulgas maaelu poliitika, põllumajanduspoliitika, kalanduspoliitika kalamajandust puudutava osa kavandamine ja elluviimine, loomatervise ja -kaitse ning taimetervise ja -kaitse alase tegevuse koordineerimine.
Rahandusministeerium , Maksu- ja tolliamet , Statistikaamet , SA Keskkonnainvesteeringute Keskus , Riigi Kinnisvara AS	Muuhulgas kohaliku omavalitsuse üksuste arendamine ja nõustamine, regionaalarengu, riigi- ning regionaalhalduse kavandamine ja koordineerimine ning ruumilise planeerimise alase tegevuse korraldamine ja järelevalve. <u>Üldplaneeringu koostamisse kaasatakse riigihalduse minister (valdkonna eest vastutav minister)</u> . Planeeringute osakond suunab ja koordineerib üleriigilist planeerimisalast tegevust. Regionaalhalduse osakond teeb järelevalvet kohaliku omavalitsuse üksuste planeeringute üle ja nõustab kohaliku omavalitsuse üksusi planeeringute küsimustes.
Siseministeerium , Kaitsepolitsei , Politsei- ja piirivalveamet , Päästeamet	Muuhulgas riigi sisejulgeoleku, avaliku korra, piirivalve, pääste tegevuste korraldamine.
Sotsiaalministeerium , Terviseamet	Ministeeriumi valitsemisalas on muuhulgas rahva tervise kaitse ja arstiabi, sotsiaalne turvalisus.

KOV KAVANDAB - ÜP

- Tasakaalustatud ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine - üldpilt, kokkulepe
- Kokkulepeteni jõudmine võtab aega
- Tuleviku **vaade on pikk** (10...15 a.)
- Elluviimine sõltub muuhulgas arendajast

RIIGIASUTUS KAVANDAB

- Omad **valdkondlikud eesmärgid**, ei arvesta ruumi tervikuna
- Tuleviku **vaade on lühike** (rahastusperiood)
- Otsustamise protsess on kiirem
- Otsustamine ja elluviimise raha on asutuse enda käes

! ÜP töötubadesse on väga oodatud ametkondade esindajad

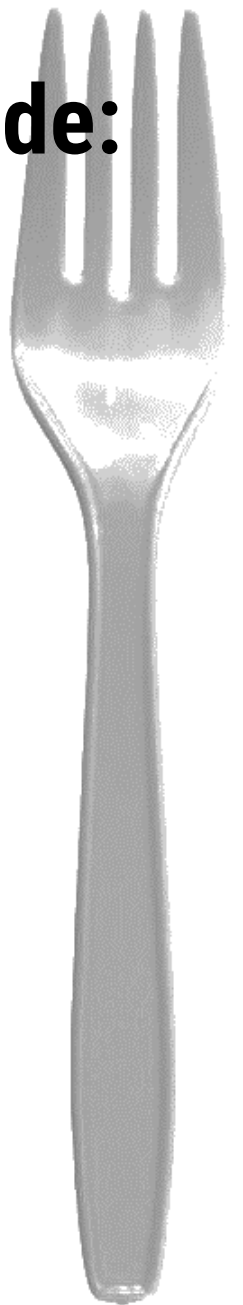
Ettepanekud üldplaneeringu lähteseisukohtadele - näide:

- Maanteeamet versus Elektrilevi

Maanteeameti nõue: *Tehnovõrkude koridoride planeerimisel **tuleb vältida nende kavandamist riigitee transpordimaale, mis on vajalik eelkõige tee ja selle koosseisu kuuluvate rajatiste paigutamiseks.***

Elektrilevi nõue: */.../ Elektrilevi OÜ jääb kindlaks oma soovile **paigaldada liinid eelistatult avaliku kasutusega maale (nt teemaa).***

Avaliku teenuse pakkujana leiame, et eramaade kitsendamine olukorras, kus trassi saaks rajada avalikule maale, on põhjendamatu.

Käimas olev koostöö ÜP seisukohtade ühtlustamiseks

- Maanteeamet
- Muinsuskaitseamet
- Maaeluministerium

Valitsusasutuste sõnumid ÜP koostamiseks - näiteid

- Maaeluministeeriumi ringkiri 20.05.2019 nr 4.1-3/628 *Väärtusliku põllumajandusmaa kaitse- ja kasutustingimuste käsitlemine kohaliku omavalitsuse üldplaneeringus*
- Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium kiri 13.03.2019 nr 17-7/2019/2142 *Taastuvenergia kajastamine kohalike omavalitsuste üldplaneeringutes*
- Keskkonnaministeerium kiri 05.03.2019 nr 13-1/19/1215 *Koostöö ja kaasmaine planeeringute koostamisel*
- Planeeringute kooskõlastamisest Keskkonnaametiga
<https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnamoju-hindamine/planeeringute-kooskolastamine>
- Päästeameti ettepanekud üldplaneeringute muutmisel 12.11.2018 kiri nr 7.2-1/18046-1
- Veterinaar- ja Toiduameti kiri 16.07.2018 *Üldplaneeringutes matmispaikade asukohtade määramine*
- jt

RAAMISTAVAID PÕHIMÕTTEID JA SOOVITUSI

Kohandav planeerimine

- Täna koostatavate **üldplaneeringute sisu raamistab** tervikuna **vajadus kohandada** üldplaneeringu lahenduse kaudu **asustust, elukeskkonda ja taristut sobivaks**, seejuures valdavates piirkondades kahanevale ja vananevale elanikkonnale. Kohati ka kasvule
 - **Kohandamine** tähendab elukeskkonna kujundamist läbi ruumikaalutluste ning inimeste kaasamise turvaliseks ja nende vajadustele sobivaks
 - Muutusi **ennetav tegevus muudab kohandamise võimaluseks**, **reaktiivne tegevus väljakutseks** ning **muutuste eiramine probleemiks**

Järelevalves eeldame

- **Maakonnaplaneering on üldplaneeringu koostamise alus** – sellega tuleb arvestada. On leitav aadressilt <https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud>
- **Põhimõtted ja mõisted** lähtuvad juhendist „[Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks](#)“ [ehk nõustik](#), mis on koostatud laiapõhjalises ekspertide ringis koostöös ametkondadega
- Planeerimisseaduse **2. peatükk** annab **osapooli ühendavad põhimõtted**. Põhimõtete paremaks mõistmiseks on koostatud selgitav dokument „[Planeerimise põhimõtete rakendamine](#)“

Soovitus: veebileht planeerimine.ee

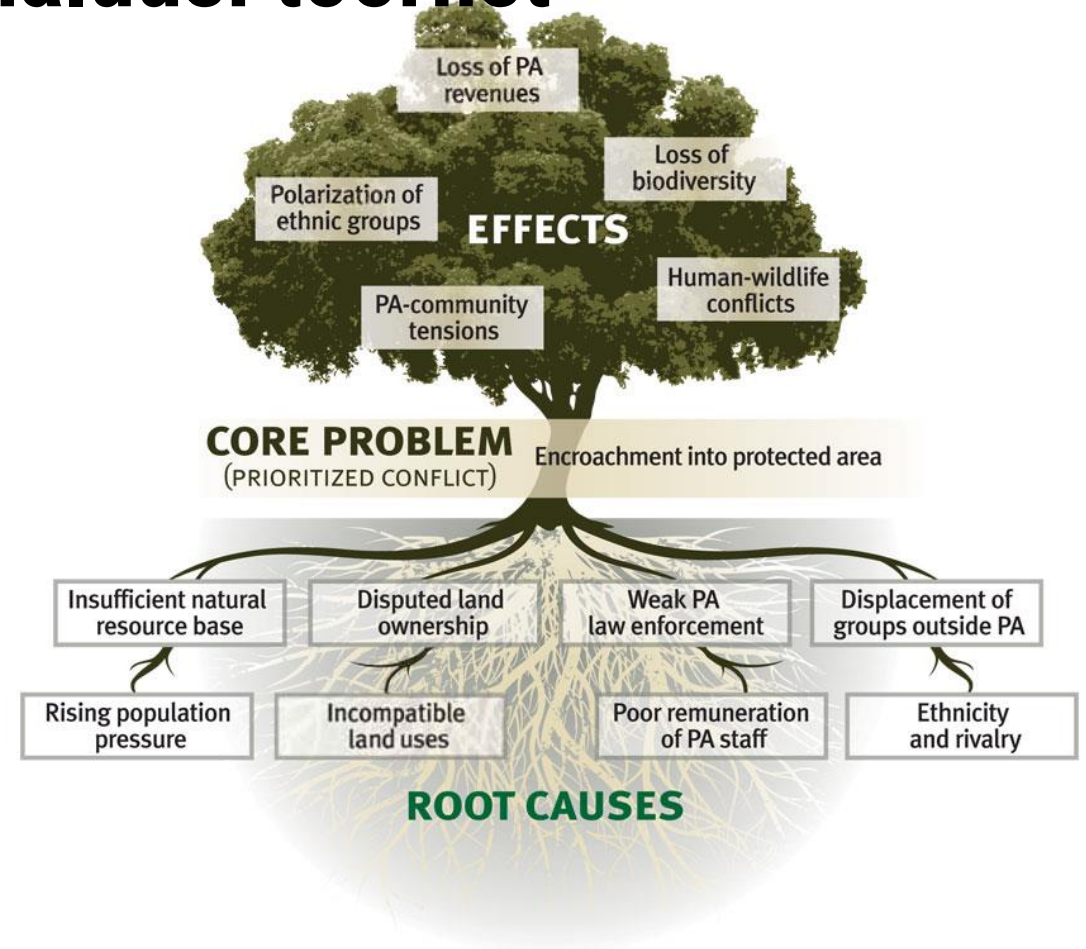
- **Üldplaneeringute koostamine 2019-2020**

- üldplaneeringu koostamist abistavad juhendid
- ametkondade ettekannete slaidid
- koostööd, kooskõlastamist ja kaasamist puudutavad materjalid
- teavet üldplaneeringu uuringute ja analüüside meetme ning üldplaneeringu töötubade kohta
- ja muud asjakohast teavet

Peatselt on RaM poolt pakutavad üldplaneeringu koostamiseks vajalikud materjalid leitavad ühest kohast

Soovitus: probleemipuu analüüsi tööriist

- Oluline on leida õiged seosed, leida probleemi põhjused
- Probleemi tagajärgede kõrvaldamine ei likvideeri põhjust

Soovitus:

- **Sisuliste kohapõhiste väljakutsete lahendamisel on ametkonna piirkondlikule esindajale ja kohalikule omavalitsusele parimaks partneriteks** Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna **piirkondliku talituse ruumilise planeerimise peaspetsialist**, kelle kontaktid on leitavad aadressilt <https://maakonnaplaneering.ee/kontakt>
- Üldplaneeringu koostamisel kerkinud **põhimõttelise probleemiga pöördu** nõu ja kõrvalpilgu saamiseks **julgesti** Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna **üldplaneeringute nõuniku** ja planeeringute osakonna nõuniku ja poole

Tuuli Veersalu
üldplaneeringute nõunik
Telefon: 555 99 142
E-posti aadress: Tuuli.Veersalu@fin.ee

Merje Muiso
nõunik
Telefon: 611 3126
E-posti aadress: Merje.Muiso@fin.ee

RAHANDUSMINISTEERIUM

Aitäh!

Tuuli Veersalu

Tuuli.Veersalu@fin.ee

Telefon 555 99 142